

Nr 207.

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen angående godkännande av viss överenskommelse mellan kronan och Umeå stad; given Stockholms slott den 15 mars 1929.

Kungl. Maj:t vill härmed, under återopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över försvarsärenden för denna dag, föreslå riksdagen att bifalla det förslag, om vars avlåtande till riksdagen föredragande departementschefen hemställt.

Under Hans Maj:ts
Min allernådigste Konungs och Herres frånvaro:

GUSTAF ADOLF.

Harald Malmberg.

*Utdrag av protokollet över försvarsärenden, hållet inför
Hans Kungl. Höghet Kronprinsen-Regenten i statsrådet å Stockholms slott den 15 mars 1929.*

Närvarande:

Statsministern LINDMAN, ministern för utrikes ärendena TRYGGER, statsråden LÜBECK, WOHLIN, BESKOW, LUNDVIK, BORELL, VON STEYERN, MALMBERG, LINDSKOG, BISSMARK, JOHANSSON.

Departementschefen, statsrådet Malmberg anhåller att få underställa Kungl. Maj:ts prövning frågan om godkännande av viss överenskommelse mellan kronan och Umeå stad samt anför därvid följande.

Genom beslut den 18 maj 1894 förordnade Kungl. Maj:t, med antagande av anbud, som den 17 oktober och den 29 december 1893 gjorts av staden Umeå i fråga om upplåtande av mark m. m. till det för Norrlands dragonregemente

Bihang till riksdagens protokoll 1929. 1 saml. 172 häft. (Nr 207.) 610 29 1

erforderliga skol- och kasernetablissemang, att nämnda regemente skulle förläggas till Umeå.

Vidare förordnade Kungl. Maj:t genom beslut den 8 december 1904, att Västerbottens regemente skulle förläggas till Umeå, varjämte Kungl. Maj:t be-myndigade arméförvaltningens fortifikationsdepartement att med staden ingå avtal angående överlåtelse av mark till plats för kasernetablissemang och övningsfält m. m. Mellan fortifikationsdepartementet och staden slöts i anledning härav ett den 16 och den 21 december 1904 dagtecknat avtal i ämnet, vilket torde få fogas såsom bilaga (Bil. B) vid statsrådsprotokollet rörande detta ärende. Genom en den 21 augusti och den 12 september 1908 dagtecknad överenskommelse mellan kronan och staden har visst tillägg gjorts till nyssberörda avtal i anslutning till stadens utfästelse enligt punkten 4) i avtalet att inom angiven tid hava kostnadsfritt för kronan till gränsen mot dragonregementets övningsfält framdragit elektrisk belysningsledning.

Under hänvisning till de vid 1924 års riksdag framlagda olika förslagen till omorganisation av lantförsvaret hemställde stadsfullmäktige i Umeå uti skrivelse till Kungl. Maj:t den 26 maj 1924, att Umeå stad måtte för de förluster, som kunde tillskyndas densamma genom en omorganisation av försvarsväsendet, tillerkännas ersättning med belopp, som efter fullständig utredning från stadens sida kunde anses med billighet och rättvisa överensstämmande.

Sedan vid 1925 års riksdag beslut fattats angående försvarsväsendets omorganisation, upptog kasernkommittén, till vilken stadsfullmäktiges berörda skrivelse överlämnades, förhandlingar med Umeå stad i syfte att träffa uppgörelse angående den ersättning, som borde tillkomma staden i anledning av de genom omorganisationen inträdda förändringarna i fråga om truppförläggningen till staden. Dessa förhandlingar resulterade i ett den 10 och den 15 november 1927 dagtecknat förslag till överenskommelse i ämnet. Med skrivelse den 19 november 1927 överlämnade kasernkommittén ifrågavarande förslag till Kungl. Maj:ts prövning.

Kasern-
kommitténs
skrivelse den
19 november
1927.

I berörda skrivelse den 19 november 1927 lämnar kasernkommittén till en början en redogörelse angående betydelsen för Umeå stad av 1925 års riksdags beslut i försvarsfrågan samt rörande stadens prestationer i och för truppförläggningarna till staden. Härom anför kommittén följande.

De av 1925 års riksdag beslutade inskränkningarna i försvarsorganisationen berörde, såvitt anginge Umeå stad, två truppförband. Norrlands dragonregemente och Västerbottens regemente.

Norrlands dragonregemente, som enligt dittillsvarande organisation bestått av fem skvadroner, skulle enligt 1925 års försvarsbeslut organiseras å fyra vanliga och en teknisk skvadron. En av förstnämnda fyra skvadroner skulle förläggas till Boden, medan regementet i övrigt alltjämt skulle hava sin förläggningsort i Umeå. Betydelsen för staden av nämnda beslut framginge av nedanstående tablå.

Härordning av år	A n t a l							Summa beräknade avlönings- förmåner	Års- kontin- gent värn- plik- tiga	Utbild- ningstid för värn- pliktiga (antal dagar)
	Offi- cerare	Under- offi- cerare	Man- skap	Musik- per- sonal	Civil- militär per- sonal	Pen- sio- nerad per- sonal	Summa			
1892	23	20	358	15	5	—	421	341,000	75	90
1901	27	16	292	12	5	—	352	393,000	150	365
1914	27	16	300	12	4	—	359	547,000	160	{ 365
1925 **	27	14	240	8	3	4	296	465,000	140	{* 225 200

*) Under det s. k. provisoriet från och med 1920 års klass.

***) Här avsåges endast den till Umeå förlagda delen av regementet.

Beträffande de i denna tablå meddelade uppgifterna ville kommittén särskilt framhålla, att i förhållande till 1892 års härordning — vilken legat till grund för staden Umeås av kronan antagna anbud angående dragonregementets förläggning till staden — 1925 års organisation för staden medförde en ökning av 4 officerare, men en minskning av 6 underofficerare. Vad musikpersonalen beträffade, hade denna enligt 1892 års härordning bestått av sammanlagt 5 musikunderofficerare och 10 man, tillhörande manskapsgraden, men skulle enligt 1925 års härordning utgöras av 2 musikunderofficerare och 6 man, tillhörande manskapsgraden. Antalet musikunderofficerare nedginge sålunda med 3. Avlöningsförmånerna till den fast anställda personalen vid regementet hade enligt 1892 års härordning uppgått till i runt tal 170.500 kronor. I tablå hade detta belopp ökat med 100 procent, i följd varav de beräknade avlöningsförmånerna upptagits till 341,000 kronor. Jämförelsen mellan de enligt 1892 och 1925 års härordningar utgående avlöningsförmåner, beräknade enligt de av kommittén antagna grunder, utvisade en ökning å icke mindre än 124,000 kronor.

Enligt 1925 års härordning skulle *Västerbottens regemente* bibehållas vid sin nuvarande förläggning i Umeå, men organiseras såsom ett infanteriregemente med s. k. begränsad organisation, omfattande allenast fem utbildningsenheter. Angående innebörden av denna förändring hänvisade kommittén till följande tablå.

Härordning av år	A n t a l							Summa beräknade avlönings- förmåner	Års- kontin- gent värn- plik- tiga	Utbild- ningstid för värn- pliktiga (antal dagar)
	Offi- cerare	Under- offi- cerare	Man- skap	Musik- per- sonal	Civil- militär per- sonal	Pen- sio- nerad per- sonal	Summa			
1901	47	38	267	33	4	—	389	598,000	630	240
1914	53	39	204	33	4	—	333	806,000	630	{ 340
1925	36	25	118	21	4	4	208	547,000	650	{* 165 140

*) Under det s. k. provisoriet från och med 1920 års klass.

Jämfört med 1901 års härordning — varå det mellan kronan och staden angående Västerbottens regementes förläggning ingångna avtalet vore grundat — innebure 1925 års organisation en minskning av antalet officerare med 11 och av antalet underofficerare med 13. Musikpersonalen hade enligt 1901 års

härordning efter en år 1905 beslutad omorganisation bestått av 11 musikunderofficerare och 22 man, tillhörande manskapet, men skulle enligt 1925 års härordning utgöras av 1 musikkdirektör, 5 musikunderofficerare och 15 man, tillhörande manskapet. Musikunderofficerarnas antal minskades alltså med 6, men i stället tillkomme 1 musikkdirektör. Avlöningsförmånerna, sådana de av kommittén beräknats, utvisade en minskning med cirka 51,000 kronor.

Umeå stads uppoffringar för *Norrlands dragonregemente* grundade sig å det av stadsfullmäktige i Umeå i skrivelse den 17 oktober 1893 till Kungl. Maj:t ställda anbud, som sedermera kompletterats genom skrivelse av den 29 december 1893. I förberörda skrivelse hade stadsfullmäktige i Umeå erbjudit sig att, därest *Norrlands dragonregemente* förlades till staden, till kronan överlämna dels mark, avsedd till byggnadsplats för regementets kasern-etablissemang, dels en å denna mark belägen, år 1888 uppförd tvåvåningsbyggnad av trä och dels slutligen, under förutsättning att till exercisfält toges i anspråk f. d. majorsbostället Hedlunda nr 4 i Ytterhiske by av Umeå landsförsamling, den mark, som dessutom kunde vara behöflig, för att detta exercisfält skulle få en för ändamålet tillräcklig utsträckning. I fråga om tillhandahållande av mark för exercisfältet hade stadens förbindelse avsett fältets utvidgning utanför förenämnda boställes område intill en å företedd karta dragen blå linje, ävensom vad ytterligare kunde tillkomma, för den händelse den mellan Vännäs och Umeå utstakade järnvägen bleve flyttad något i östlig riktning. I skrivelsen hade staden beräknat de uppoffringar, som staden genom markens överlämnande till kronan gjort, till ett värde av minst 110,000 kronor. Därest dragonregementet av någon anledning framdeles skulle förflyttas från staden utan att efterträdas av någon däremot svarande truppstyrka, hade staden förbehållit sig rätt att utan någon slags lösen återfå den mark, som för regementets behov avståtts och upplåtits, eller ock skälig ersättning för marken.

Då avgörande skulle träffas rörande förläggningssorten för *Norrlands dragonregemente*, hade till Kungl. Maj:t inkommit anbud med erbjudande att för regementet upplåta mark från städerna Östersund, Umeå och Sundsvall. Med antagande av det utav Umeå stad gjorda anbudet hade Kungl. Maj:t, såsom förut nämnts, genom beslut den 18 maj 1894 föreskrivit, att nämnda regemente skulle förläggas till Umeå. I samband härmed hade Kungl. Maj:t förklarar, att manskapet vid regementets skolor skulle, i den mån sådant utan hinder för den militära tjänstgöringen kunde ske, åläggas att biträda vid eldsläckning inom staden samt efter militärbefällets anordning undergå för duglighet därtill erforderlig övning. Vidare hade medgivits, att staden, därest dragonregementet framdeles av någon anledning komme att förflyttas från Umeå utan att ersättas av någon däremot svarande truppstyrka, skulle utan lösen återbekomma den mark, som för regementets behov upplåtits. Något särskilt kontrakt mellan kronan och staden Umeå angående den upplåtna marken för *Norrlands dragonregementes* räkning hade icke sedermera blivit upprättat. Kronan hade visserligen erhållit lagfart å vissa av de fastigheter, som av staden upplåtits för dragonregementets räkning och som inginge i regementets kasernområde och övningsfält, men äganderätts- och lagfartsförhållandena i fråga om en del av de utav regementet disponerade fastigheterna hade icke blivit utredda under de 30 år regementet varit förlagt till platsen. Orsaken härtill torde delvis vara att söka däri, att erforderliga fängeshandlingar icke ställts till kronans förfogande.

Vidkommande Umeå stads uppoffringar för *Västerbottens regemente* framginge dessa dels av det mellan kronan och staden den 16 och den 21 december 1904 upprättade skriftliga avtalet och dels av den skriftliga överenskommelse i ämnet, som den 21 augusti och den 12 september 1908 upprättats.

I ett till Svenska stadsförbundet lämnat meddelande hade staden uppskattat sina prestationer i och för regementsförläggningarna på följande sätt:

A. för Norrlands dragonregemente.

1) Värdet av staden tillhörig, till kronan upplåten mark om 14,550 kvadratmeter, cirka	kronor	18,000: —
2) Kostnad för förvärvet av till kronan upplåten mark om 72.30 hektar	»	61.268: 87
3) Kostnad för anläggning av elektricitets-, vatten- och avloppsledningar, cirka	»	9,000: —
	Summa kronor	88,268: 87

B. för Västerbottens regemente.

1) Värdet av staden tillhörig, till kronan upplåten mark om 28.560 kvadratmeter, cirka	kronor	20,000: —
2) Kostnad för förvärvet av till kronan upplåten mark om 161.761 hektar	»	124,709: 31
3) Kostnad för anläggning av elektricitets-, vatten- och avloppsledningar, som huvudsakligen tjänade regementet	»	25.800: —
	Summa kronor	170,509: 31

I gengäld för de kostnader, som truppförbandens förläggning medfört för Umeå, hade staden haft betydande förmåner av de båda regementena. Under bortåt 30 års tid hade staden hittills kunnat uppbära skatteintäkter från dragonregementets personal, och under omkring 20 års tid hade befattningshavarna vid Västerbottens regemente varit att räkna såsom skatteobjekt inom staden. Den reducering av regementenas personal, som enligt den nya försvarsorganisationen skulle genomföras, torde icke i någon märkbar grad komma att öva inflytande på stadens ekonomiska ställning.

Under tiden 1910—1926 hade kommunalskatten i Umeå per bevillningskrona varit lägst 5 kronor, år 1924, samt högst 8 kronor 75 öre, år 1919.

Under år 1926 hade folkmängden uppgått till omkring 9.700 personer. Den inkomst, varå utskylder år 1926 utdebiterats, hade uppgått till 8.886.000 kronor och det samma år utdebiterade beloppet till 542,922 kronor. Kommunalskatten hade de senaste åren varit år 1925 5 kronor 70 öre samt år 1926 6 kronor 10 öre per bevillningskrona.

Kasernkommittén redogör härefter för det den 10 och den 15 november 1927 dagtecknade förslaget till överenskommelse mellan kronan och Umeå stad jämte motiveringen för detsamma; i sådant avseende anför kommittén i huvudsak följande.

Sedan den nya försvarsorganisationen blivit genomförd, kunde det beräknas, att summan av avlöningsförmånerna till den personal vid Norrlands dragonregemente, som skulle vara förlagd i Umeå, komme att väsentligt överstiga det sammanlagda belopp, som enligt 1892 års härordning utgått till regementets befattningshavare, även om tillbörlig hänsyn toges till penningvärdets fall. Av denna orsak hade kommittén ansett, att staden Umeå skäligen icke hade anledning framställa något anspråk på kompensation i följd av den förändring, som detta regemente skulle undergå. Däremot torde det liksom i tidigare förekommande fall vara påkallat att på grund av den reducering av personalstyrkan, som skulle komma till stånd vid Västerbottens regemente, medgiva staden vissa förmåner.

Vid de förhandlingar, som kommittén fört med staden i ersättningsfrågan, hade staden till en början yrkat att utbekomma kontant ersättning av kronan. I detta hänseende hade staden påfordrat, att kronan måtte såsom ersättning för de förluster, staden komme att tillskyndas genom personalreduceringarna vid de två till staden förlagda truppförbanden, till staden utbetala 20,000 kronor varje år under en tid av 20 år. Därjämte hade staden hemställt att utan ersättning få förvärva en del markområden, hörande till regementenas övningsfält i Umeå.

De sålunda framställda anspråken hade kommittén funnit uppenbarligen sakna fog. Under förhandlingarnas gång hade staden också frånträtt sitt yrkande om utbekommande av kontant gottgörelse och i stället endast vidhållit sitt krav om att erhålla vissa kronan tillhöriga markområden.

Sedan ett av kommittén upprättat förslag till överenskommelse mellan Kungl. Maj:t och kronan samt Umeå stad vunnit godkännande av stadens förhandlingsdelegerade, hade förslaget blivit föremål för behandling hos stadsfullmäktige i Umeå. Dessa hade vid sammanträde den 21 oktober 1927 lämnat förslaget utan erinran.

A en bilagd »Karta över Umeå stad. Efter tillgängliga kartor sammanställd år 1925 av Nils H. Nilsson. Drätseldirektör» hade med röd streckning närmare utmärkts de områden, som enligt det upprättade förslaget till överenskommelse med Umeå stad skulle av kronan överlätas till staden.

I sydöstra delen av Västerbottens regementes övningsfält finnes ett vid Sandbacka beläget markområde, å kartan betecknat med I, som staden torde kunna återbekomma av kronan. Området, som i areal innehölle 11,897 kvadratmeter, hade av staden åsatts ett värde av 15 öre per kvadratmeter. Kommittén hade emellertid ansett, att området skäligen borde värdesättas något högre och hade för sin del funnit, att området borde efter ett pris av 20 öre per kvadratmeter värderas till ett belopp av 2,379 kronor 40 öre.

Vid besiktning av området vid kommitténs besök i Umeå den 8 juli 1926 hade dåvarande regementsbefälhavaren vid Västerbottens regemente förklarat, att något hinder ur militär synpunkt icke syntes föreligga mot att överlämna detta område till staden. Kronan borde dock förbehålla sig rätt till väg över området fram till den utmed områdets sydöstra gräns ledande allmänna landsvägen.

För att tillgodose detta önskemål hade i den upprättade överenskommelsen intagits föreskrifter om att en dylik väg skulle framdragas rakt över markområdet, och hade staden till säkerhet för den sålunda förbehållna rätten till väg medgivit, att servitutsinteckning finge utan stadens vidare hörande meddelas i det till överlåtelse ifrågasatta området.

Ytterligare ett markområde, beläget i södra delen av Västerbottens regementes övningsfält, hade staden förklarat sig önska återförvärva av kronan. Detta område, som gränsade infill järnvägslinjen Umeå—Vännäs, hade å kartan betecknats med II och innehölle i areal 8,084 kvadratmeter. Staden hade upptagit denna mark till ett värde av 70 öre per kvadratmeter, under det att kommittén funnit sig böra åsätta densamma ett pris av 1 krona per kvadratmeter.

Jämväl i fråga om detta område hade regementsbefälhavaren förklarat hinder icke föreligga ur militär synpunkt mot att bifalla stadens framställning. Som större delen av området vore upplåtet till regementets underofficerare såsom trädgårdsland, borde dock, i händelse staden skulle återbekomma densamma, förbehåll göras om att den matjord, som påförts området, finge bortföras.

I den upprättade överenskommelsen hade upptagits föreskrifter om att staden skulle av kronan med äganderätt förvärva de nu berörda två markområdena.

Staden hade slutligen gjort framställning om att från Norrlands dragonregementes exercisfält måtte avskiljas och till staden överlätas ett markområde, beläget i nordöstra delen av samma fält och gränsande intill järnvägslinjen Umeå—Vännäs. Enligt stadens förmenande borde ett område med en bredd av cirka 80 meter utmed hela övningsfältets längdriktning intill järnvägen franskiljas samt ställas till stadens förfogande. Staden ännuade å detta markområde låta framdraga en väg utmed järnvägslinjen samt i övrigt utnyttja området såsom upplagsplatser. Någon bebyggelse av området kunde icke ifrågasättas.

Chefen för Norrlands dragonregemente, som vid kommitténs besök i Umeå erhållit tillfälle yttra sig över stadens begäran i nu ifrågakomma hänseende, hade härvid förklarat, att, som dragonregementets övningsfält vore av ringa omfattning, kunde ett så stort markområde, som staden yrkat erhålla utmed järnvägen, icke avstås av kronan. Möjligen kunde en smal markremsa med en bredd av högst 25 meter ställas till stadens förfogande under förutsättning, att en allmän väg av staden framdroges utmed järnvägslinjen. Ur övningssynpunkt vore det till stor nackdel för regementet att bliva berövad någon del av exercisfältet.

Enligt kasernekommitténs åsikt kunde den ersättning, som Umeå stad skulle erhålla av kronan genom förvärvet av de med I och II betecknade markområden, icke vara fullt tillräcklig. Staden borde ytterligare tillerkännas viss kompensation. Genom en överlåtelse till staden av en del av det begärda, till dragonregementets övningsfält hörande området skulle dels staden kunna beredas den ytterligare gottgörelse, som borde tillkomma staden, dels ock för regementet uppstå den förmånen att få tillgång till en väg utmed järnvägslinjen. Ur allmän trafiksynpunkt torde en dylik väg jämväl vara önskvärd. Därest det område, som skulle överlätas till staden, begränsades till att omfatta en bredd av högst 40 meter med en sammanlagd areal av cirka 30,000 kvadratmeter, på sätt närmare utmärkts å den förut åberopade kartan, skulle utrymmet å övningsfältet icke inskränkas i större omfattning. Då dragonregementet för sina övningar även begagnade sig av Västerbottens regementes övningsfält, torde det från militärt håll icke med fog kunna göras gällande, att tillräckligt utrymme skulle saknas, om det nu ifrågasatta markområdet överlämnades till staden. Särskilt vore härvid att märka, att de till dragonregementets disposition upplåtna markområdena omfattade tillhopa cirka 106 hektar, samt att Västerbottens regemente till sin disposition hade markområden om cirka 165 hektar. Förutom de markområden, som av staden överlämnats till kronan för Norrlands dragonregementes räkning med en areal av cirka 73 hektar, hade detta regemente jämlikt kungl. brev den 5 mars 1897 fått till sig upplåtna såsom exercisfält inägorna till indragna majorsbostället ^{21/34} mantal Ytterhiske eller Hedlunda nr 4. Denna fastighet innehölle enligt lämnad uppgift i areal cirka 67 tunnland eller sålunda mer än 33 hektar.

I den upprättade överenskommelsen hade intagits bestämmelse om överlåtelse till staden av ett med III å kartan betecknat markområde. Staden, som skulle använda detta område dels för framdragande av en väg, dels för anordnande av upplagsplatser för ved och dylikt, hade åtagit sig att bestrida de kostnader, som kunde uppstå, om den telegrafledning, som funnes framdragen över området intill järnvägslinjen, måste förflyttas. Föreskrifter härom jämte förbehåll om att den från dragonregementets övningsfält ledande vägen över området och järnvägslinjen till Västerbottens regementes övningsfält alltjämt skulle få begagnas av kronan hade intagits i överenskommelsen. Vägen hade å kartan angivits med bokstaven A.

Värdet å detta markområde, i areal innehållande 30.260 kvadratmeter, hade av staden upptagits till 20 öre per kvadratmeter. Kommittén hade dock icke

ansett sig kunna godtaga denna beräkning utan värdesatt området efter ett pris av 50 öre per kvadratmeter till 15.130 kronor.

Sammanlagda värdet av de markområden, staden enligt den upprättade överenskommelsen skulle bekomma av kronan, framginge av följande tablå:

	Areal i kvm.	Stadens värdering		Kommitténs värdering	
		Kronor		Kronor	
Område I	11,897	å 15 öre	1,784 55	å 20 öre	2,379 40
» II	8,084	å 70 »	5,658 80	å 1 kr.	8,084 —
» III	30,260	å 20 »	6,052 20	å 50 öre	15,130 —
Summa	50,241	—	13,495 55	—	25,593 40

Att de av staden åsatta värdena å de olika markområdena varit alltför låga hade synts kommittén uppenbart. En skälig jämkning uppåt av dessa värden hade vidtagits. Med hänsyn till det goda läget invid staden hade området II ansetts böra åsättas ett värde av minst en krona per kvadratmeter. Området III, som icke kunde värdesättas såsom tomtmark, hade värderats till hälften av nämnda pris eller sålunda till 50 öre per kvadratmeter.

Vid en jämförelse med vad andra städer erhållit såsom kompensation i anledning av minskningarna inom respektive truppförband måste den gottgörelse, som enligt förslaget till överenskommelse skulle komma att utgå till Umeå, anses vara för staden tillfredsställande. Särskilt borde härvid tagas i betraktande, att den personalminskning, som skulle inträda vid Västerbottens regemente, i viss mån kompenserades, genom att avlöningssumman till dragonregementets fast anställda personal vid en jämförelse mellan avlöningsförhållandena enligt 1892 och 1925 års härordningar betydligt ökats.

I det föregående hade omförmålts, att en del av de fastigheter, som staden på sin tid ställt till kronans förfogande för Norrlands dragonregementets räkning, icke blivit lagfarna för kronan, enär erforderliga åtkomsthändingar icke överlämnats till kronan. Då det måste vara av största vikt, att reda och ordning komme till stånd i fråga om äganderätten och lagfartsförhållandena till alla kronan tillhöriga fastigheter, hade det synts kommittén nödvändigt att vid förhandlingarna med staden beröra jämväl detta spörsmål. På hemställen av kommittén hade härvid stadens delegerade förklarat sig villiga att hos stadsfullmäktige i Umeå föreslå ett snabbt ordnande av frågan om lagfart å dragonregementets kasernområde och övningsfält. Att i den upprättade överenskommelsen intaga några föreskrifter i nu ifrågakomma hänseende hade kommittén icke ansett lämpligt. Det torde få ankomma på vederbörande militära myndigheter och därvid i första hand arméförvaltningens fortifikationsdepartement att tillse, att åtgärder snarast bleve vidtagna för åvägabringande av ordning i de nu berörda frågorna.

Sedan arméförvaltningens fortifikationsdepartement anbefallts att avgiva utlåtande över kasernkommitténs omförmålda förslag till överenskommelse mellan kronan och Umeå stad, överlämnade fortifikationsdepartementet med skrivelse den 29 februari 1928 infortrade yttranden i ämnet från cheferna för Norrlands dragonregemente och Västerbottens regemente, militärbefälhavaren för övre Norrland samt chefen för norra arméfördelningen.

Vad angår spörsmålet, huruvida ersättning över huvud taget bör utgå till Umeå stad i anledning av personalminskningen vid de till staden förlagda truppförbanden, hava *chefen för Norrlands dragonregemente* samt *militärbefäl-*

havaren för övre Norrland gjort gällande, bland annat, att staden icke kunde anses hava fog för sina anspråk på ersättning i anledning av minskningen i avlöningsförmånerna till den fast anställda personalen vid truppförbanden. Härvid har hänvisats till, att, på sätt av de i kasernkommitténs utredning intagna tabläerna framginge, summan av beräknade avlöningsförmåner för den fast anställda personalen vid Norrlands dragonregemente ökats från 341.000 kronor enligt 1892 års härordning till 465.000 kronor enligt 1925 års härordning samt summan av beräknade avlöningsförmåner för motsvarande personal vid Västerbottens regemente minskats från 598.000 kronor enligt 1901 års härordning till 547.000 kronor enligt 1925 års härordning. Resultatet av kasernkommitténs utredning bleve alltså, att staden genom 1925 års härordning tillförsäkrats ett beskattningsbart belopp, som med 73.000 kronor överstege det belopp, staden kunnat räkna med, då densamma gjort sina uppoffringar för regementenas förläggande till staden. Någon anledning att bereda staden ersättning i följd av minskningen i antalet tjänstgöringsdagar för de värnpliktiga hava nämnda myndigheter ej heller ansett förefinnas. *Chefen för norra arméfördelningen* har anslutit sig till den ståndpunkt, som i förevarande avseende intagits av nyssnämnda myndigheter.

Vidkommande frågan om lämpligheten ur militär synpunkt att avstå de tre områden, som enligt kasernkommitténs förslag skulle överlätas till Umeå stad, har *chefen för Norrlands dragonregemente* avstyrkt förslaget i vad angår det till Västerbottens regementes övningsfält hörande området I under motivering, att dragonregementet ofta brukade dit förlägga sina övningar. Beträffande området II har bemälda regementschef icke framställt något yrkande. I fråga om området III har han allenast så till vida tillstyrkt kommitténs förslag, att en väg borde få framdragas inom området längs med och intill järnvägslinjen Umeå—Vännäs, därvid minsta möjliga mark borde avstås samt staden förbjudas att inhägnas den avträdda marken och att därstädes anordna upplagsplatser. Samtidigt har emellertid regementschefen framhållit, att en dylik väg, sedan den utdragits i västlig riktning, skulle lämna ökade möjligheter att ur övnings synpunkt utnyttja övningsfältet. *Chefen för Västerbottens regemente* har förklarat, att kommitténs förslag i avseende å områdena I och II icke föranledde någon erinran från hans sida, men att han i fråga om området III anslöte sig till chefens för Norrlands dragonregemente mening. *Militärbefälhavaren för övre Norrland* har beträffande området I biträtt det yrkande om bibehållande av området i kronans ägo, som framförts av chefen för Norrlands dragonregemente. *Militärbefälhavaren* har ansett, att Umeå stad borde såsom kompenstation kunna åtnöjas med att dels »ett till Västerbottens regementes övningsfält hörande markområde om 11.897 kvadratmeter, beläget vid Sandbacka i sydöstra delen av övningsfältet och å en av drätsel-direktören Nils Hj. Nilsson år 1925 upprättad karta över Umeå stad betecknat med II» utan ersättning överlätas till staden, dels ock kronan medgäve staden att anlägga en väg längs med och omedelbart intill järnvägen å området III, dock att uppsättandet av varje slags stängsel eller anordnandet av några upplag icke borde tillåtas. *Chefen för norra arméfördelningen* har uttalat den uppfattningen, att

staden vore väl kompenserad genom överlåtelsen av »det med II betecknade området om 11,897 kvadratmeters storlek och värderat till 8.084 kronor samt genom tillstånd att anlägga väg längs med och omedelbart intill järnvägen inom området III».

Arméförvaltningens fortifikationsdepartement har för egen del anfört följande.

På grund av den utredning, som blivit i ärendet förebragt, ansåge departementet, att Umeå stads anspråk på ersättning näppeligen hade fog för sig. Därest emellertid någon kompensation ansåges böra tillkomma staden, vore icke något att erinra mot att området II överlättes till staden, då detta ur försvarssynpunkt ej hade någon betydelse. Annat vore däremot förhållandet med området III, vilket vore beläget å dragonregementets övningsfält. Detta övningsfält vore nämligen redan förut synnerligen knappt tilltaget, och en förminskning av övningsfältet genom avstående av den viktiga del därav, som utgjordes av området III, skulle därför enligt fortifikationsdepartementets åsikt medföra, att detsamma bleve för sitt ändamål otillräckligt. Genom ett avhållande av området i fråga — även med förslaget förbehåll för kronan om rätt till en väg däröver — skulle därjämte den förbindelse, som nu funnes över området mellan de båda regementenas övningsfält komma att betydligt försvåras, något som skulle menligt inverka på regementenas, framför allt dragonregementets, övningar. Med anledning härav måste departementet bestämt motsätta sig ett avstående av området III i vidare mån än chefen för dragonregementet förordat, d. v. s. allenast till så stor del, som åtginge för anläggning därstädes av en väg längs järnvägen, dock på villkor att området ej finge användas för annat ändamål och att vägen ej försåges med stängsel. Vad slutligen anginge området I, vilket i likhet med området II vore beläget å Västerbottens regementets övningsfält, hade i ärendet upplysts, att övningar av dragonregementet ofta plägade dit förläggas. Då detta område således syntes vara behöfligt för försvarsändamål, borde detsamma enligt fortifikationsdepartementets åsikt ej avhållas kronan.

På skäl, som sålunda anförts, kunde fortifikationsdepartementet ej tillstyrka godkännande av den föreliggande preliminära överenskommelsen.

I motsats till kasernekommittén ville fortifikationsdepartementet ifrågasätta, huruvida icke staden i sammanhang med den överenskommelse, som i förevarande avseende kunde komma att träffas med densamma, borde tillförbindas att utan dröjsmål, i den mån så ej redan skett, till kronan överlämna vederbörliga överlåtelsehandlingar å den mark, som staden förbundit sig att upplåta till kronan för Norrlands dragonregementets förläggning till staden, så att kronan därå kunde erhålla lagfart.

Med anledning av vad från myndigheternas sida i ärendet sålunda anförts anmodades kasernekommittén att inkomma med yttrande. I skrivelse den 27 september 1928 har kommittén anfört i huvudsak följande.

De sifferuppgifter, vilka återfunnes i de av kommittén upprättade tabläerna, hade delvis hämtats från propositioner och andra riksdagshandlingar, delvis beräknats med ledning av upprättade stater m. m. Uppgifterna vore emellertid icke av beskaffenhet, att de kunde läggas till grund för en siffermässig uppskattning av de förluster, som ett samhälle kunde komma att tillskyndas genom minskningen av truppförbandens personalstyrka. Det kunde enligt kommitténs förmenande i följd härav icke vara riktigt att beträffande staden Umeå utan vidare påstå, att enär tablan för Norrlands dragonregemente visade en ökning av beräknade avlöningsförmåner för den fast anställda personalen, samt denna ökning överstege den minskning i samma avlöningsförmåner, som skulle

utgå till personalen vid Västerbottens regemente, någon kompensation icke skulle utgå till staden.

Vid prövning av spørgsmålet, huruvida ersättning borde utgå till ett samhälle i nu ifrågavarande hänseende, finge enligt kommitténs förmenande avseende icke allenast fästas vid avlöningsförhållandena utan jämväl en del andra synpunkter vinna beaktande.

Det syntes kasernekommittén egendomligt, att de militära myndigheterna, vilka ansett, att stadens ersättningsyrkande i anledning av omorganisationen av de båda regementena borde ses i ett sammanhang, icke tagit någon hänsyn till de uppgifter, som i oförmälda tablaer intagits rörande minskningen av antalet fast anställda befattningshavare vid regementena. Vid Norrlands dragonregemente hade den fast anställda personalen minskats från 421 man enligt 1892 års härordning till 296 man enligt 1925 års försvarsorganisation. Motsvarande siffror för Västerbottens regemente, såvitt anginge 1901 och 1925 års försvarsordningar, vore 389 och 208. Vid tiden för upprättandet av de avtal, som förefunnos mellan kronan och staden Umeå angående regementsförläggningarna, skulle staden hava kunnat påräkna, att en fast anställd personalstyrka å sammanlagt 810 man skulle vara förlagd till staden. Enligt 1925 års försvarsorganisation skulle denna personalstyrka allenast komma att uppgå till 504 man. En minskning hade således inträtt med 306 man eller med omkring 37 % av den ursprungligen beräknade personalstyrkan. Att märka vore dock, att i samband med genomförandet av 1901 års härordning personalstyrkan vid Norrlands dragonregemente minskats med ett 70-tal man. Härvid hade å andra sidan såväl värnpliktskontingenten som utbildningstiden för de värnpliktiga ökat.

En så avsevärd minskning av fast anställd personal, som enligt vad ovan påvisats komme att äga rum vid de två till Umeå förlagda truppförbanden, måste för staden medföra vissa förluster. Att summan av beräknade avlöningsförmåner icke minskats i följd av personalstyrkans reducering, sammanhängde med att militärpersonalens avlöningsförhållanden avsevärt förbättrats genom de under senare år verkställda lönerglerna. Härvid ville kommittén allenast erinra om ett så anmärkningsvärt förhållande, som att en fast anställd volontär enligt 1902 års stat ägt i kontant avlöning uppbära 150 kronor om året, under det att begynnelseavlöningen för en volontär numera uppginge till 600 kronor om året eller fyra gånger så mycket. Ur skattesynpunkt vore dock den inträdda avlöningsökningen för manskapspersonalen av ringa betydelse, enär de bevillningsfria avdragen medförde, att de belopp, dessa befattningshavare erlade i kommunalskatt, vore jämförelsevis små.

Kommittén hade vid sin prövning av ersättningsfrågan tagit hänsyn icke blott till avlöningsförhållandena utan, på sätt berörts i kommitténs allmänna motivering, även till den avsevärda minskning i konsumtion av vatten och elektricitet, som torde uppkomma vid de båda regementena. Då staden beräknat att få tillhandahålla regementena och deras personal dylika förnödenheter, måste det för kommunens affärsdrivande verk lända till förlust, att omkring 37 % av den från början beräknade personalstyrkan försvunne. Detta vore en av anledningarna till att ersättning borde utgå till staden Umeå.

Då kommittén i sin utredning rörande Umeå framhållit, att staden skäligen icke hade anledning framställa något anspråk på kompensation i följd av den organisationsförändring, som Norrlands dragonregemente komme att undergå, vore detta beroende på att den ökning, som avlöningsförmånerna till detta regementes fast anställda personal utvisade, finge anses motsvara den minskning i inkomster, som kunde beräknas uppkomma för stadens affärsdrivande verk i följd av reduceringen i personalstyrkan vid regementet. Ersättning borde där-
emot utgå till staden för personalminskningen vid Västerbottens regemente.

Kasernkommittén hade i sina tablåer infört vissa uppgifter angående årskontingenterna värnpliktiga och utbildningstiden för dessa. Dessa uppgifter grundade sig å beräkningar, som gjorts i de olika försvarspropositionerna rörande omfattningen av värnpliktsstyrkan i allmänhet.

Att märka vore, att vid Västerbottens regemente antalet värnpliktiga enligt 1901 och 1914 års härordningar torde hava uppgått, icke till det i tablåerna angivna talet 630, utan till ett betydligt större antal. Sistnämnda siffra hade angivits i enlighet med de i försvarspropositionerna gjorda beräkningarna. De värnpliktiga, som övats vid infanteriregementena, hade, dels på grund av att årskullarna visat sig vara större än man väntat, dels på grund av säregna förhållanden under krigsåren, icke oväsentligt överstigit det angivna talet. Vid olika infanteriregementen hade sålunda antalet övade värnpliktiga av varje årsklass varierat. Det faktiska antalet värnpliktiga, som utbildats vid Västerbottens regemente, torde i följd härav under de senaste femton åren före genomförandet av 1925 års försvarsorganisation inom varje årsklass hava uppgått till mellan 800 och 1.000 man. Enligt den nya härordningen skulle vid Västerbottens regemente blott vapenövas 650 värnpliktiga om året. Därjämte skulle dock en del värnpliktiga, tillhörande ersättningsreserven, tjänstgöra vid regementet viss tid varje år.

Nu angivna förhållande måste enligt kommitténs uppfattning komma att medföra, att konsumtionen av vatten och elektricitet avsevärt minskades vid regementet. Vid ersättningsfrågans bedömande kunde det icke anses mer än rimligt, att en viss hänsyn toges jämväl härtill.

Att anställa några beräkningar, som *exakt* skulle angiva den förlust, staden tillskyndades i följd av personalindragningarna och minskningen i antalet utbildningsdagar för värnpliktiga, syntes icke vara möjligt.

Vid genomförandet av 1925 års försvarsorganisation hade från olika håll framhållits, att de kommuner, som berövades sina truppförband eller eljest i följd av personalindragningarna tillskyndades förluster, borde på ett eller annat sätt erhålla kompensation. Vid fullgörande av sitt uppdrag hade kommittén ansett, att sålunda gjorda utfästelser i större eller mindre grad — beroende på omständigheterna i det särskilda fallet — borde infrias. Kronan borde sålunda enligt kommitténs förmenande i viss utsträckning ställa sig tillmötesgående mot kommunerna. Vid ett allsidigt bedömande av ersättningsfrågan, såvitt anginge staden Umeå, hade kommittén funnit, att en viss gottgörelse borde utgå. Denna sin ståndpunkt vidhölle kommittén.

Vad härefter anginge spörsmålet, huruvida den av kommittén föreslagna ersättningen till Umeå stad kunde anses avvägd efter rimliga grunder, ville kommittén till en början med några ord beröra sättet för ersättningens utgående.

Någon kontant gottgörelse kunde givetvis icke ifrågakomma — annat än möjligen i rena undantagsfall — för de kommuner, som finge behålla sina truppförband, men som i följd av inskränkningarna i försvarsorganisationen måste vidkännas en viss reducering av personalstyrkan vid förbanden. De överdrivna krav å kontant vederlag, som Umeå stad till en början framställt vid förhandlingarna med kasernkommittén, hade utan vidare avvisats av kommittén.

Därest en kommun för ordnande av ett truppförbands förläggningsförhållanden m. m. till kronan upplåtit betydande jordområden, syntes det däremot icke kunna vara något att erinra mot, att några markstycken återställdes till kommunen. I många fall hade det visat sig, att kronan kunde avvara en markbit, belägen i utkanten av ett övningsfält, utan att detta medförde någon egentlig olägenhet. Å andra sidan hade kommunerna på grund av sin utveckling ofta intresse av att från kronan förvärva mindre jordområden, vilka vore upplåtna för militärt ändamål. Härvid hade relativt höga värden kunnat äsättas de markområden, kronan skulle avstå.

Vidkommande de tre områden, som enligt kommitténs förslag skulle överlätas till staden Umeå såsom kompensation för den verkställda personalreduceringen vid Norrlands dragonregemente och Västerbottens regemente, finge kommittén påpeka, att de i ärendet hörda myndigheterna icke framställt någon erinran mot de värden, som kommittén åsatt områdena. Anmärkningarna hänförde sig huvudsakligen till, att det ur övningssynpunkt skulle vara mindre lämpligt att avstå områdena till staden. Att ersättningen skulle hava blivit för högt beräknad, hade icke direkt uttalats av någon av de hörda myndigheterna.

Militärbefälhavaren för övre Norrland hade beträffande det å kartan med I betecknade området biträtt den mening om områdets bibehållande i kronans ägo, som framförts av chefen för Norrlands dragonregemente. Enligt militärbefälhavarens mening borde staden Umeå såsom kompensation erhålla »ett till Västerbottens regementes övningsfält hörande markområde om 11.897 kvadratmeter, beläget vid Sandbacka i sydöstra delen av övningsfältet och å en av drätselldirektören Nils Hj. Nilsson år 1925 upprättad karta över Umeå stad betecknat med II».

Kasernkommittén finge emellertid framhålla, att markområdet vid Sandbacka om 11,897 kvadratmeter å kartan betecknats med I och torde utgöra det område, som chefen för Norrlands dragonregemente önskade bibehålla i kronans ägo.

Det sålunda förelupna misstaget syntes icke hava observerats av chefen för norra arméfördelningen, vilken i sitt yttrande anslutit sig till militärbefälhavaren för övre Norrland och föreslagit, att »det med II betecknade området om 11.897 kvadratmeters storlek» skulle såsom kompensation överlätas till staden.

Det å kartan med II betecknade området, vilket i areal innehölle 8.084 kvadratmeter och vore beläget i södra delen av Västerbottens regementes övningsfält, intill järnvägslinjen Umeå—Vännäs, torde enligt kasernkommitténs mening utan olägenhet kunna överlätas till staden. Härom syntes även de militära myndigheterna vara ense.

Vidkommande det å kartan med I betecknade området, i areal innehållande 11.897 kvadratmeter och beläget vid Sandbacka i sydöstra delen av infanteriregementets övningsfält, hade påstående framställts om, att detsamma användes för dragonregementets övningar. Då detta område emellertid inginge i infanteriregementets övningsfält och chefen för detta regemente icke hade något att erinra mot områdets avstående till staden samt dragonregementet för sina övningar i första hand hade sitt eget övningsfält (med en areal av över 100 hektar) och därjämte såväl kunde bedriva övningar å övriga delar av Västerbottens regementes övningsfält (med en areal av cirka 165 hektar) som ock jämlikt punkt 6 i 1904 års kontrakt rörande Västerbottens regementes förläggning till Umeå torde vara berättigat att på vissa villkor bedriva militärovnningar å en del staden tillhöriga utmarker, syntes det icke med fog kunna påstås, att det ur försvarssynpunkt vore menligt, om området I överlätas till staden. Särskilt ville kommittén härvid, under hänvisning till kartan, erinra om, att området, som blott omfattade något mer än en hektar, vore beläget i en utkant av övningsfältet och på tre sidor omgäves av allmän väg eller enskild tillhörig mark.

Vad därefter anginge det å kartan med III betecknade området, beläget i nordöstra delen av Norrlands dragonregementes övningsfält, vore att märka, att detta område i nordost gränsade intill järnvägslinjen Umeå—Vännäs.

Chefen för Norrlands dragonregemente hade förklarat sig icke kunna tillstyrka, att någon del av detta område överlätas till staden, dock att han medgivit, att »en väg bör få framdragas på övningsfältet längs med och intill järnvägen samt att minsta möjliga härför erforderliga mark avstås av kronan».

Enligt regementschefens förmenande skulle en dylik väg, sedan den utdragits i västlig riktning, lämna ökade möjligheter att ur övningssynpunkt utnyttja övningsfältet. Vägen finge dock icke förses med stängsel, och staden finge icke lämnas tillstånd till att å området anordna upplagsplatser av ved m. m. I denna punkt hade de i ärendet i övrigt hörda myndigheterna i huvudsak anslutit sig till vad som salunda anförts av chefen för Norrlands dragonregemente.

Givet vore, att framdragande av den ifrågasatta vägen utmed järnvägslinjen på dragonregementets övningsfält skulle vara till fördel för kronan. Men staden Umeå, som skulle bestrida kostnaderna för vägens anordnande, skulle säkerligen icke hava några egentliga förmåner av denna väg, om staden icke erhöle möjlighet att få disponera en del av markutrymmet invid vägen. Det av de militära myndigheterna framlagda förslaget, att överenskommelsen med staden Umeå borde i denna punkt ändras därhän, att endast en mindre del av området III skulle avstås till staden, samt att staden skulle förbinda sig att därå utan vederlag anlägga väg längs med och omedelbart intill järnvägen, torde aldrig komma att av staden accepteras. Det syntes icke vara rimligt påfordra, att staden i nu förevarande sammanhang skulle åtaga sig förpliktelser, vilka medförde betydande kostnader, utan att staden kunde erhålla någon som helst ersättning för gjorda uppoffringar.

De farhågor, som från de militära myndigheternas sida framstälts om, att svårigheter skulle uppstå att för övningsändamål utnyttja dragonregementets övningsfält, därest området III överlättes till staden, syntes enligt kasernkommitténs förmenande vara överdrivna. Vid bedrivande av sina övningar torde dragonregementet i allmänhet vid förflyttning från sitt eget övningsfält över järnvägslinjen till Västerbottens regementes övningsfält icke kunna begagna sig av andra vägar än dem, som funnes för trafik anordnade över järnvägslinjen. Enligt överenskommelsen skulle kronan vara berättigad att begagna den väg, som å kartan funnes utmärkt och betecknats med bokstaven A. Omkring 350 meter från denna väg och omedelbart väster om det till överlåtelse ifrågasatta området III funnes framdragen ytterligare en väg över järnvägslinjen från dragonregementets till infanteriregementets övningsfält.

Chefen för dragonregementet hade i sitt yttrande, bland annat, framhållit, att det vore nödvändigt, att förbindelse funnes mellan de två regementenas övningsfält, för att en sammanhängande övning skulle möjliggöras. Detta vore nu fallet, i det att den västra delen av området III möjliggjorde en sådan förbindelse. I övrigt vore förbindelsen mellan fälten dålig. Genom östra delen av området III rakade man in på Västerbottens regementes kasernområde, och än längre österut måste man för att komma från det ena fältet till det andra passera över stationsområdet, där ständiga tagväxlingar försvårade trafiken. Om området III avstodes och staden medgaves rätt att här upplägga varjehanda förråd, vore förbindelsen mellan de bägge fälten ur övningssynpunkt stängd, och övningsmöjligheterna för bägge regementena högst avsevärt reducerade.

Med hänsyn till detta uttalande syntes det icke föreligga något hinder för att den östra delen av området III, räknat från stationsområdet och fram till den med A betecknade vägen, överlättes till staden. Några sammanhängande övningar torde icke kunna förekomma å denna del av området. Därest kronan behölle den västra delen av området III, skulle de militära önskemålen om att erhålla förbindelse mellan de båda övningsfälten bliva tillgodosedda. Genom att giva den östra delen av området III, som staden skulle förvärva, en något större bredd, torde kunna förväntas, att staden skulle biträda en jämkning av överenskommelsen i nu antydd riktning. För staden syntes det nämligen vara till fördel, att den mark, staden skulle erhålla, vore belägen så nära den egentliga stadsområdet som möjligt. Därest den till överlåtelse ifrågasatta östra delen av området III gäves en bredd av cirka 50 meter, skulle den markareal, kronan här

skulle avstå, kunna inskränkas till cirka 20.000 kvadratmeter (områdets längdriktning från stationsområdet till vägen A utgjorde cirka 400 meter).

Under återopande av vad sålunda anförts hemställde kasernkommittén i första hand, att den preliminära överenskommelse, som upprättats med Umeå stad, måtte bli i oförändrat skick godkänd. För den händelse någon jämkning skulle anses påkallad, borde ersättningen till staden för personalminskningen vid truppförbanden bestämmas så, att staden skulle med äganderätt av kronan erhålla — förutom områdena I och II — östra delen av området III, räknat från stationsområdet till den med A betecknade vägen, samt att detta område skulle givas en bredd av cirka 50 meter och i areal innehålla omkring 20.000 kvadratmeter.

Vad slutligen anginge frågan om intagandet i den överenskommelse, som kunde komma att träffas med Umeå stad, av en bestämmelse därom, att staden skulle vara skyldig att utan dröjsmål, i den mån så ej redan skett, till kronan överlämna vederbörliga överlåtelsehandlingar å den mark, som staden förbundit sig att upplåta till kronan för Norrlands dragonregementes förläggning till staden, så att kronan därå kunde erhålla lagfart, finge kasernkommittén erinra om, att Kungl. Maj:t den 18 maj 1894 antagit staden Umeås anbud om mark-upplåtelse m. m. för dragonregementet. I följd härav vore staden skyldig att tillhandahålla kronan erforderliga överlåtelsehandlingar, och finge kommittén hänvisa till vad kommittén härom anført i sitt utlåtande den 19 november 1927. Att i en eventuell överenskommelse med staden rörande kompensationsfrågan införa en bestämmelse med utfästelse av staden att utfärda dylika handlingar skulle vara utan värde. Under återopande av det avtal, som år 1894 kommit till stånd mellan kronan och staden rörande upplåtande av mark för dragonregementet, borde sålunda arméförvaltningens fortifikationsdepartement kunna påfordra, att staden tillhandahålle erforderliga handlingar. Det syntes nämligen icke kunna ifrågasättas, att det skulle vara kasernkommittén, som vore skyldig ombesörja, att dylika handlingar bleve av staden utfärdade.

Härefter anmodades kasernkommittén att, med anledning av de utav militärmyndigheterna framställda erinringarna i fråga om det till överlåtelse föreslagna området III, efter underhandlingar med Umeå stad inkomma med förslag till jämkning i den tidigare träffade preliminära överenskommelsen. Sedan i följd härav förnyade underhandlingar i ämnet ägt rum med staden, har mellan kasernkommittén och staden träffats en den 23 och den 25 februari 1929 dagtecknad ny överenskommelse, vilken torde få fogas såsom bilaga (Bil. A) vid statsrådsprotokollet rörande detta ärende.

Med skrivelse den 4 mars 1929 har kasernkommittén överlämnat ifrågasättande nya förslagsöverenskommelse jämte en tillhörande karta samt därvid i ärendet anført följande.

Vid de förnyade underhandlingarna med Umeå stad hade kommittén beträffande området III haft att beakta, bland annat, följande.

Området hade varit avsett att tagas i anspråk dels för en planerad allmän landsväg Umeå stad—Tjälamark—Håkmark—Hissjö, dels ock för upplagsplats invid vägen. Alternativa förslag till vägen hade efter vederbörligt förordnande uppgjorts av chefen för Västerbottens väg- och vattenbyggnadsdistrikt, överstelöjtnanten Erik Wedberg. De väghållningsskyldiga i Umeå tingslags väghållningsdistrikt å vägstämma den 29 maj 1928 och Umeå stadsfullmäktige vid sammanträde den 19 oktober 1928 hade beslutit åtaga sig det föreslagna vägbyggnadsföretaget i enlighet med ett av Wedberg utarbetat, med alternativ III be-

Kasernkommitténs skrivelse den 4 mars 1929 med nytt förslag till överenskommelse mellan kronan och Umeå stad.

tecknat förslag, staden dock under villkor att staden utan ersättning bekomme den kronan tillhöriga mark, som erfordrades för vägen.

Beträffande vägens sträckning över Norrlands dragonregementes övningsfält hade kasernkommittén från överstelöjtnanten Wedberg erhållit en den 26 januari 1929 dagtecknad skrivelse, vari anfördes i huvudsak följande: Den sålunda av vederbörande väghållningsskyldiga — Umeå tingslags väghållningsdistrikt och Umeå stad — beslutade landsvägen med en för norrländska förhållanden så stor körbanebredd som 6.00 meter komme att få en synnerligen livlig trafik, genom att den komme att bliva infartsväg till Umeå stad för en hel del av de norr och nordväst om staden belägna orterna, sålunda en trafik, som berörde en stor del av stadens upp- eller inland. Som vägen givetvis komme att till huvudsaklig del trafikeras av motorfordon, vore det i detta fall ett oavvisligt krav ur trafikteknisk synpunkt, att vägen å Norrlands dragonregementes övningsfält och vid korsningen av statsbanan Umeå—Vännäs gäves ett såvitt möjligt rakt planläge. Vid järnvägs korsningen skulle till förebyggande av trafikolyckor iakttagas bestämmelserna i Kungl. Maj:ts kungörelse nr 318 av år 1924 och i fråga om vägens kurvradier m. m. gälla av väg- och vattenbyggnadsstyrelsen utfärdade normalbestämmelser. Med hänsyn till dels sagda förhållanden och bestämmelser samt dels kostnaden och vägprofilen vore den enda riktiga vägsträckningen å övningsfältet den, att vägen från utgångspunkten å gatan till Västerbottens regementes kaserner droges i rak linje till den strax söder om järnvägsövergången markerade landsvägskurvan. Mot en dylik vägsträckning hade emellertid invändningar gjorts från militärt håll, och för att såvitt möjligt minska det intrång, en väg skulle göra härstädes, hade väglinjen uppstakats så, att den färdiga vägen skulle komma att ligga inom ett område å fältet av 40 meter, räknat från den närmast järnvägen belägna kanten av ett här befintligt stort dräneringsdike. I jämförelse med förutnämnda raka vägsträckning komme en väg längs den sålunda utstakade linjen att erhålla ett sämre plan- och profil-läge, en med hänsyn till fri sikt m. m. försämrad järnvägsövergång samt sämre grundförhållanden, varigenom också vägens byggande komme att fördras. Ett förläggande av vägen ännu närmare ovannämnda dräneringsdike, som, enligt vad erfarits, ifrågasatts, kunde ur byggnadstekniska och trafiktekniska synpunkter under inga förhållanden biträdas, och torde ej heller kunna biträdas av de myndigheter, som hade att bestämma om vägens sträckning och utförande. En sådan sträckning skulle ej blott i ännu högre grad försämma vägens plan och profil, den skulle också komma att förläggas över en lägre belägen och för vägbyggnad mycket olämplig mark med ty åtföljande förhöjda kostnader, och den skulle — något som med nuvarande livliga motorfordonstrafik vore av utomordentlig betydelse — försämma och så försvåra korsning av järnvägen, att korsningen med hänsyn till trafikfara näppeligen kunde fylla nutida anspråk. Under en tid, då flera tiotal miljoner kronor ärligen utlades för att borttaga vägkrökar och för att skapa bättre korsningar mellan vägar och järnvägar, vore det ofrånkomligt, att vid vägs projekterande måste iakttagas den största försiktighet i fråga om dess planläge, där så med hänsyn till terrängförhållanden låte sig göra, och det måste anses vara ett felaktigt förfaringsätt att — såsom i förevarande fall ifrågasatts — förlägga vägen så, att den om ett eller annat årtionde, då motorfordonstrafiken med säkerhet vore mycket livligare än nu, kanske måste omläggas. Vägen borde därför under inga förhållanden förläggas närmare järnvägen än som plankartan över väglinjens sträckning angäve.

Kasernkommittén hade vidare från landshövdingen i Västerbottens län erhållit en den 31 januari 1929 dagtecknad skrivelse, vari den stora betydelsen av berörda vägbyggnadsföretag framhölls. Rörande bredden av den markremsa utav Norrlands dragonregementes övningsfält, som för ifrågavarande väg borde av kronan överlätas å staden, hade landshövdingen anført, att man syntes böra taga

hänsyn till att med staden inkorporerats Ytterhiske by, vars ägor läge väster om dragonfältet. Det syntes vara rimligt, att staden erhöle så mycket mark, att inom området i framtiden kunde förläggas gata med gångbanor av sammanlagt den bredd, som stadens övriga gator upptoge. En sådan förbindelseled mellan det inkorporerade området och det »gamla» bleve givetvis ett krav, som syntes böra tillgodoses.

Slutligen hade kommittén erhållit avskrift av länsstyrelsens i Västerbottens län utslag den 5 februari 1929, vari länsstyrelsen ålagt Umeå stad och Umeå tingslags väghållningsdistrikt att, under förutsättning av statsbidrag samt att Umeå stad erhöle rätt att förvärva för vägen erforderlig mark över Norrlands dragonregementes övningsfält, bygga och för framtiden underhålla ovanberörda landsväg Umeå stad—Hissjö i enlighet med det av Wedberg utarbetade alternativ III.

Vid de fortsatta underhandlingarna med Umeå stad hade kasernkommittén funnit sig böra tillmötesgå av staden gjorda yrkanden att utan ersättning bekomma den kronans mark, som erfordrades för ovanberörda, jämväl för kronans angränsande mark synnerligen önskvärda vägbyggnadsföretag enligt dess fastställda sträckning. Den kronomark, som därvid erfordrades, utgjordes av dels en remsa av Norrlands dragonregementes övningsfält, i huvudsak ingående i det i den tidigare preliminäröverenskommelsen med staden såsom III betecknade området, dels ock en remsa av det sistsagda regementets gamla skjutbanc område, som enligt 1928 års riksdags beslut (skrivelse nr 4 A, sid. 15) finge försäljas, jämte några obetydliga angränsande delar av det återstående skjutbancområdet och Västerbottens regementes övningsfält.

Beträffande bredden av den markremsa, som borde avstås för vägändamål, vore att erinra, att enligt länsstyrelsens ovan angivna utslag själva vägbanan skulle äga en bredd av 6 meter. Då därtill komme å ömse sidor om vägbanan delvis ganska höga släntor samt diken, skulle för vägändamål i första hand erfordras cirka 15 meter. I anslutning till vad landshövdingen i ovan refererade skrivelse ävensom vad stadens delegerade muntligen hos kommittén anförde därom, att staden borde beredas möjlighet att giva denna viktiga infartsled något större bredd än 6 meter, hade kommittén ansett, att till staden borde för vägändamålet avstås en 18 meter bred remsa.

Härtill skulle åtgå av Norrlands dragonregementes övningsfält cirka 13,700 kvadratmeter samt av berörda, till försäljning avsedda skjutbanc område (jämte för samma väg erforderliga obetydliga delar av det för militära ändamål fortfarande avsedda, angränsande området) cirka 4,000 kvadratmeter.

Då emellertid värdet av vad staden sålunda skulle erhålla — områdena I och II i enlighet med den tidigare överenskommelsen och därjämte den för vägen Umeå stad—Hissjö erforderliga kronomarken — icke motsvarade vad kommittén funnit staden böra tillerkännas i ersättning i förevarande sammanhang, hade kommittén undersökt, huruvida någotdera av de ovannämnda områdena I och II skulle kunna utökas. Efter överläggningar med chefen för Västerbottens regemente hade kommittén dock måst övergiva detta uppslag.

I stället hade kommittén funnit en viss fyllnad i ersättningen kunna beredas staden, genom att kronan till staden överläte även de delar av ovanberörda, till försäljning enligt 1928 års riksdags beslut avsedda område, som icke erfordrades för landsvägen Umeå stad—Hissjö. Det ifrågavarande, till försäljning avsedda området utgjorde i sin helhet 2.1850 hektar med ett uppskattat värde av 2,385 kronor 60 öre (se bilaga till 1928 års statsverksproposition, fjärde huvudtiteln, sid. 172—174).

I enlighet med vad sålunda angivits, hade mellan kommittén och staden träffats en ny preliminär överenskommelse. Å en skrivelsen bifogad karta och i avtalet hade den för vägändamål avsedda marken betecknats med III och de

övriga delarna av det av 1928 års riksdag till försäljning beslutade området med IV.

Ungefärliga värdet av vad kronan till staden skulle överlåta enligt den tidigare, under november 1927 ingångna, och den nu, i februari 1929 träffade överenskommelsen framginge av följande tablåer.

A. Enligt den i november 1927 träffade överenskommelsen.

	Areal i kvm.	Stadens värdering		Kommitténs värdering	
		Kronor		Kronor	
a) Område I.....	11,897	å 15 öre	1,784 55	å 20 öre	2,379 40
b) " II.....	8,084	å 70 "	5,658 80	å 1 kr.	8,084 —
c) " III.....	30,260	å 20 "	6,052 20	å 50 öre	15,130 —
Summa	50,241	—	13,495 55	—	25,593 40

B. Enligt den i februari 1929 träffade överenskommelsen.

	Areal i kvm.	Stadens värdering		Kommitténs värdering	
		Kronor		Kronor	
a) Område I.....	11,897	å 15 öre	1,784 55	å 20 öre	2,379 40
b) " II.....	8,084	å 70 "	5,658 80	å 1 kr.	8,084 —
c) Av området III delen, som inginge i dragonregementets övningsfält	c:a 13,700	å 20 "	2,740 —	å 25 öre	3,425 —
d) Det år 1928 till försäljning beslutade området..	24,850	—	* 2,385 60	—	*) 2,385 60
Summa	** 58,531	—	12,568 95	—	**) 16,274 —

*) Det i statsverkspropositionen 1928 beräknade, av riksdagen godtagna värdet.

**) Härtill komme de obetydliga delar av Västerbottens regementes övningsfält och Norrlands dragonregementets skjutbaneområde, som skulle tagas i anspråk för vägen Umeå stad—Hissjö.

Härvid borde anmärkas, att området III enligt överenskommelsen av november 1927 hade för staden ett väsentligt större värde per kvadratmeter än den nu till överlåtelse föreslagna smala vägremsan av dragonregementets övningsfält, enär staden nu icke — såsom enligt den tidigare överenskommelsen — erhöile någon mark *invid* vägen för upplagsplats etc. Det syntes därför kommittén, att värdet av det i tablå B under c) upptagna området, på grund av nyss antydda skäl och såsom avsett till väg, icke kunde sättas högre än 25 öre per kvadratmeter.

Ehuru den nya överenskommelsen icke beredde Umeå lika stor kompensation, som den tidigare överenskommelsens genomförande skulle hava inneburit för staden, hade stadsfullmäktige i Umeå beslutit för sin del godtaga denna nya överenskommelse.

Beträffande de särskilda bestämmelserna i den nu träffade överenskommelsen torde icke tarvas något yttrande från kommitténs sida utöver det ovanstående, enär den nya överenskommelsen i allt väsentligt anslöte sig till den tidigare — frånsett således, att de överlåtna områdena vore delvis andra i den nya än i den gamla överenskommelsen.

Riksdagens beslut år 1928 om försäljningen av ovan omfördälda område tillhörande dragonregementets skjutbaneområde hade tillika inneburit, att inflytande köpeskilling för detsamma skulle få disponeras för bestridande av samtidigt beslutad utvidgning av Västerbottens regementes och Norrlands dra-

gonregementes övningsområden. Den sålunda beslutade dispositionen av köpe-
skillingsmedlen för området förfölle tydligtvis, därest den av kommittén nu
överlämnade preliminäröverenskommelsen vunno statsmakternas godkännande.

I likhet med kasernkommittén har jag funnit det vara med billighet över-
ensstämmande, att Umeå stad beredes något ekonomiskt vederlag av kronan för
de förluster, staden tillskyndats, i följd av att Västerbottens regemente genom
1925 års härordningsbeslut erhållit s. k. begränsad organisation.

Departements-
chefen.

Såsom av den lämnade redogörelsen framgår, har i november 1927 mellan
kasernkommittén och staden träffats en preliminär överenskommelse i ämnet.
Enligt denna överenskommelse skulle kronan utan vederlag till staden överlåta
dels två särskilda å en handlingarna i ärendet bifogad karta med I och II be-
tecknade områden om 11,897, respektive 8,084 kvadratmeter av Västerbottens
regementes övningsfält, dels ock ett i nordöstra delen av Norrlands dragonrege-
mentes övningsfält invid järnvägslinjen Umeå—Vännäs beläget, å nämnda
karta med III betecknat område med en bredd av 40 meter och i areal inne-
hållande 30,260 kvadratmeter.

Med anledning av de utav militärmyndigheterna framställda erinringarna
i fråga om det till överlåtelse föreslagna området III har sedermera kasern-
kommittén anmodats att efter förhandlingar med Umeå stad inkomma med
förslag till jämkning i nyssnämnda överenskommelse. Sedan förnyade under-
handlingar ägt rum, har mellan kommittén och staden träffats en ny förslags-
överenskommelse, vilken dagtecknats den 23 och den 25 februari 1929. Beträf-
fande områdena I och II överensstämmer det nya förslaget med det tidigare
framlagda samt innebär i övrigt, att en 18 meter bred markremsa av det före-
nämnda området III eller intilliggande delar av övningsfältet skall jämte mark
till samma bredd utav dragonregementets norr om järnvägen belägna skjutbane-
område och den angränsande delen av Västerbottens regementes övningsfält
överlåtas å staden för anläggande av en planerad väg Umeå—Hissjö, samt att
härutöver ytterligare ett område skall utan vederlag tillfalla staden. Å en vid
den nya överenskommelsen fogad karta hava de till överlåtelse avsedda om-
rådena utmärkts med I, II, III och IV.

Vad först augår området I, finner jag mig, ehuru myndigheterna framställt
vissa invändningar mot avståendet av detsamma, likväl böra tillstyrka kom-
mitténs förslag, att området överlåtes till staden. Jag vill i detta sammanhang
erinra om den ej oväsentliga utvidgning av truppförbandens i Umeå övnings-
område, som i enlighet med Kungl. Maj:ts till 1928 års riksdag avlåtna förslag
(statsverkspropositionen, fjärde huvudtiteln sid. 169—174) och nämnda års
riksdags beslut är avsedd att komma till stånd. Jämväl beträffande området
II biträder jag kommitténs förslag.

Vidkommande härefter frågan om överlåtelse till staden av mark för den
planerade vägförbindelsen Umeå—Hissjö, synes mig den lösning av berörda
fråga, som den nya överenskommelsen innebär, kunna ur militär synpunkt god-
tagas. På grund härav och då, enligt vad utredningen i ärendet ådagalägger,
det är av stort allmänt intresse, att den planerade väganläggningen kommer till
utförande, tillstyrker jag det senast framlagda förslaget även i avseende å om-

rådet III. Något förbehåll från kronans sida, att, på sätt myndigheterna föreslagit, den ifrågavarande vägen ej må förses med stängsel, synes mig icke lämpligen böra uppställas.

Vad slutligen beträffar området IV — vars överlåtande å staden avsetts att utgöra fyllnad i ersättningen, till följd av att området III enligt den nya överenskommelsen erhållit en mindre areal än i den tidigare överenskommelsen — synes mig icke heller något vara att erinra mot att jämväl detta område överlåtes till staden.

Jag förordar alltså, att överenskommelse träffas med Umeå stad i enlighet med det av kasernkommittén senast upprättade förslaget (se Bil. A).

Arméförvaltningens fortifikationsdepartement har, såsom förut nämnts, föreslagit, att i den blivande överenskommelsen skulle intagas stadgande om skyldighet för Umeå stad att till kronan överlämna vederbörliga överlåtelsehandlingar å den mark, som staden förbundit sig att upplåta till kronan för Norrlands dragonregementes räkning. Jag delar kasernkommitténs mening, att en dylik bestämmelse icke bör inflyta i överenskommelsen.

Såsom kasernkommittén upplyst, utgör viss mindre del av området III samt området IV mark, som enligt 1928 års riksdags beslut (skrivelse nr 4 A, sid. 15) må försälgas för en köpeskillning av minst 2,385 kronor 60 öre. och är den inflytande köpeskillningen för marken, som i areal angivits innehålla 2.4850 hektar, jämlikt samma beslut avsedd att, tillika med ett å riksstaten för innevarande budgetår anvisat extra förslagsanslag av 40,000 kronor, disponeras för bestridande av kostnaderna för genomförandet av här ovan nämnda utvidgning av trupperbandens i Umeå övningsområde. Förslagsöverenskommelsens godkännande innebär sålunda en ändring i oförmälda beslut av 1928 års riksdag så till vida, att den till försäljning avsedda marken skulle komma att utan ersättning avhändas kronan. Kostnaderna för övningsområdets utvidgning torde böra i sin helhet bestridas av nyssnämnda förslagsanslag.

Under åberopande av det anförda får jag hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att godkänna förenämnda den 23 och den 25 februari 1929 mellan Kungl. Maj:t och kronan genom kasernkommittén, å ena sidan, samt Umeå stad, å andra sidan, ingångna preliminära överenskommelse (Bil. A).

Till denna av statsrådets övriga ledamöter biträdda hemställan behagar Hans Kungl. Höghet Kronprinsen-Regenten lämna bifall samt förordnar, att proposition av den lydelse bilaga vid detta protokoll utvisar skall avlåtas till riksdagen.

Ur protokollet:

Alf Ewerlöf.

Bil. A.

Med anledning av de inskränkningar i försvarsorganisationen, som i följd av 1925 års beslut i försvarsfrågan hava kommit till stånd, träffas härmed mellan Kungl. Maj:tt och kronan genom kaserikommittén, under förbehåll av Kungl. Maj:ts och riksdagens godkännande, å ena sidan, samt Umeå stad, å andra sidan, följande överenskommelse:

§ 1.

Kronan skall utan vederlag med äganderätt till staden överlåta följande till Västerbottens regementes övningsfält hörande markområden, nämligen

a) ett område om 11,897 kvadratmeter, beläget vid Sandbacka i sydöstra delen av övningsfältet och å en av drätselldirektören Nils Hj. Nilsson år 1925 upprättad och år 1929 i vissa delar kompletterad karta över Umeå stad betecknat med I; samt

b) ett å samma karta med II betecknat område om 8,084 kvadratmeter, beläget i södra delen av övningsfältet och intill järnvägslinjen Umeå—Vännäs.

§ 2.

Kronan skall vidare utan vederlag med äganderätt till staden överlåta

a) det å förenämnda karta med III betecknade område, som, utgörande del av Västerbottens regementes och Norrlands dragonregementes övningsfält jämte sistsagda regementes gamla och nya skjutbaneområde, är avsett att tagas i anspråk för den allmänna väg Umeå stad—Tjälamark—Håkmark—Hissjö, vilken vederbörande väghållningsskyldiga ålagts bygga genom länsstyrelsens i Västerbottens län utslag den 5 februari 1929; och sträcker sig området III med 9 meter å vardera sidan om vägens mittlinje från den punkt, där vägen — räknat från stadens planlagda område — råkar dragonregementets övningsfält och fram till den punkt, där vägen ånyo möter enskild tillhörig mark, dock med undantag av den mark, som ingår i Umeå—Vännäs järnvägs område;

b) övriga delar av det område om tillhoppa 2,380 hektar av Norrlands dragonregementes gamla skjutbana och Västerbottens regementes övningsfält, som enligt 1928 års riksdags skrivelse nr 4 A, sida 15, må försälgas (prop. nr 1, fjärde huvudtiteln, punkt 73), och som å förenämnda karta betecknats med IV.

§ 3.

Sedan avstyckning av de fyra markområden, som enligt §§ 1 och 2 skola till staden överlåtas, ägt rum, skall särskild avhandling upprättas mellan kronan och staden angående områdenas överlåtande till staden. Markområdena må av staden tillträdas den 1 juli 1929 i vad avser den mark, som erfordras för den i § 2 omnämnda allmänna landsvägen, men i övrigt först den 1 oktober 1929. Kostnaderna för avstyckning och lagfart å områdena bestridas av staden.

§ 4.

Kronan förbehåller sig till förmån för de kronan tillhöriga fastigheter, som ingå i Västerbottens regementes övningsfält och gränsa intill det i § 1 under a) angivna markområde, rätt till väg över området från övningsfältet och fram till den utmed områdets sydöstra gräns ledande allmänna landsvägen. Vägen skall framdragas rakt över markområdet samt utgöra fortsättning av den väg, som sammanbinder allmänna landsvägen Umeå—Mickelträsk med den utmed markområdets sydöstra gräns ledande landsvägen. Till säkerhet för den sålunda förbehållna rätt till väg medger staden, att servitutsinteckning må utan stadens vidare hörande meddelas i nyssnämnda markområde.

§ 5.

Som det i § 1 under b) omnämnda markområde av underofficerare vid Västerbottens regemente disponerats såsom planteringsland, medgiver staden, att den matjord, som må hava påförts området, därifrån bortföres, dock att detta bortförande skall hava skett före den 1 oktober 1930.

§ 6.

Därest förflyttning av de telegrafstolpar, som eventuellt finnas uppsatta å det i § 2 a) angivna markområde, måste ske, skall dylik förflyttning efter närmare överenskommelse med vederbörande myndigheter verkställas på stadens bekostnad.

Kronan förbehåller sig till förmån för de kronan tillhöriga fastigheter, som ingå i dragonregementets övningsfält och gränsa intill nyssnämnda markområde. rätt att begagna den väg, som å kartan finnes utmärkt och betecknats med bokstaven A samt i nordlig riktning leder från dragonregementets övningsfält över markområdet och järnvägslinjen till Västerbottens regementes övningsfält.

Av denna överenskommelse äro två exemplar upprättade, av vilka Kungl. Maj:t och kronan erhållit det ena samt Umeå stad det andra exemplaret.

Stockholm den 25 februari 1929.

För kasernkommittén:
JOHAN JÖNSSON.

/Sten Grönvall.

Umeå den 23 februari 1929.

För Umeå stad
dess drätselkammare:
AUG. FORSBERG.

/Nils Hj. Nilsson.

Bil. B.

AVTAL

mellan Kungl. Maj:t och kronan samt staden Umeå om upplåtelse av mark för Kungl. Västerbottens regementes kasernetablissemang m. m.

Sedan Kungl. Maj:t genom nådigt brev den 8 innevarande månad förordnat, att *Kungl. Västerbottens regemente* skall förläggas till staden Umeå, samt be- myndigat Kungl. arméförvaltningen å fortifikationsdepartementet att med staden ingå avtal angående överlåtelse av mark till plats för kasernetablissemang och övningsfält m. m., har mellan Kungl. arméförvaltningen och staden Umeå träffats följande överenskommelse:

1:o.

Staden Umeå upplåter härigenom till Kungl. Maj:t och kronan utan ersättning med full äganderätt samt gravationsfritt det å bifogade karta med röd begränsningslinje omslutna ägområdet med därå nu befintliga byggnader och skog, att användas dels till plats för kasernetablissemang och dels till övningsfält för Kungl. Västerbottens regemente, med rätt för kronan att tillträda den till plats för kasernetablissemang avsedda, å nämnda karta med grön begräns-

ningslinje omslutna delen av ägoområdet genast efter detta kontrakts avslutande samt området i övrigt den 14 mars 1906.

2:o.

Staden förbinder sig att utan kostnad för kronan ombesörja, att all odlad mark å sistnämnda område bliver senast på hösten 1905 igenlagd och besådd till gräsvall.

3:o.

Därest det ägoområde, som sålunda skall till Kungl. Maj:t och kronan upplåtas, icke kan av staden för nämnda ändamål förvärvas, utan detsamma i sin helhet eller delvis måste av kronan exproprieras, skall staden ersätta kronan kostnaderna såväl för inlösen av marken som för expropriationsmålets utförande.

4:o.

Staden förbinder sig att sex månader efter därom skedd tillsägelse hava kostnadsfritt för kronan till gränsen mot dragonfältet framdragit ledningar för vatten, avlopp och elektrisk belysning samt att sedermera underhålla dessa ledningar och tillhandahålla regementet vatten och elektrisk ström till samma pris, som större avnämare därav inom staden erlægga.

5:o.

Staden förbinder sig att, så långt utrymmet medgiver, mot stadgad ersättning till vård å sitt epidemisjukhus mottaga jämväl regementet tillhörande epidemiskt sjuka värnpliktiga.

6:o.

Staden medgiver, att eventuella militärövningar utan särskild ersättning få äga rum å icke till enskilt begagnande upplåtna delar av stadens utmarker, under förbehåll likväl, att detta medgivande icke får i ringaste mån inverka på stadens fria dispositionsrätt till områdena i fråga, ävensom stadens rätt till ersättning för genom militärövningarna och vad därmed äger sammanhang tilläventyrs förorsakad skada bliver staden bibehållen.

7:o.

Alla erforderliga handlingar för vinnande av lagfart å ifrågavarande ägoområde, i den mån detsamma icke måste genom expropriation förvärvas, skola av staden kronan tillhandahållas.

8:o.

Sedan regementet blivit till staden Umeå förlagt, äger staden att vid inträffande eldsvåda till dennas släckande alltid påräkna hjälp av minst trettio man från regementet.

Av denna handling äro två exemplar upprättade, av vilka Kungl. arméförvaltningen erhållit det ena och Umeå stad det andra.

Stockholm den 21 december 1904.

för Kungl. arméförvaltningens fortifikationsdepartement:

G. C:SON BERGMAN.

C. SÖDERBAUM.

/Axel Göransson.

Umeå den 16 december 1904.

För Umeå stad
På stadsfullmäktiges vägnar:

B. OXEHUFWUD.

/Gust. Löf.